

Toolkit

Allochtone kinderen met autisme

Bij kinderen uit etnische en culturele minderheidsgroepen is het vaak lastig om autisme te onderkennen. Ook bij de behandeling van kinderen uit deze groep treden vaak problemen op die verklaard kunnen worden uit cultuurverschillen.

Omdat het belangrijk is dat deze kinderen de behandeling krijgen die zij nodig hebben, is deze toolkit samengesteld. De adviezen in deze toolkit zijn gebaseerd op de praktijkkennis van een groot aantal cliënten, ouders, huisartsen, zorgcoördinatoren en hulpverleners in de specialistische ggz.

Het doel van de toolkit is deze praktijkkennis toegankelijk maken voor alle hulpverleners, zodat de diagnostiek en behandeling van allochtone kinderen met autisme verbeterd kan worden.

De aanbevelingen betreffen zowel het voortraject (alle contacten die vooraf gaan aan de specialistische behandeling) als de behandeling zelf. De aanbevelingen zijn ruwweg op te delen in verbetering van de competenties van de professionals binnen de huidige werkwijze en in aanpassingen van de praktijk waarvoor meer tijd en middelen noodzakelijk zijn.

Voortraject

Verbeteren van competenties

Verbeter de doorverwijzing, aangezien bij behandeling het aantal allochtone kinderen dat autisme heeft lager ligt dan het aantal autochtone kinderen met autisme, terwijl de prevalentie in het voortraject gelijk is.

Train zorgcoördinatoren op scholen om autisme te herkennen, met name bij kinderen met autisme zonder ontwikkelingsachterstand.

Neem zorgen van allochtone ouders omtrent het kind altijd serieus en vermijd vooroordelen.

Meer tijd en middelen

- Verkort de wachttijden voor behandeling om uitval bij allochtone kinderen met autisme te voorkomen.
- Stimuleer allochtone ouders hulp te zoeken middels specifieke bijeenkomsten (bijvoorbeeld moedernetwerken).
- Informeer allochtone ouders al vóór doorverwijzing over wat autisme is. Onwetendheid leidt ertoe dat zij niet in het behandelingstraject terecht komen.
- Vergroot de mogelijkheden voor ondersteuning; allochtone ouders zoeken vaak steun in eigen kring.
- Voorkom onderdiagnose door bijscholing van basisartsen (gericht op cultuur), meer aandacht voor autisme in onderwijs, wachtlijsten verkorten, etc.
- Zorg dat er voldoende informatiemateriaal over autisme spectrum stoornissen in de eigen taal beschikbaar is.

Behandeling

Verbeteren van competenties

Wees je bewust van je eigen culturele achtergrond en die van je team (bijvoorbeeld met de Checklist Interculturalisatie).

Betrek bij de culturele context bij diagnostiek en behandeling.

Wees altijd alert op 'botsende waarden'. Werk bijvoorbeeld volgens de BOSPAD methode (Zevenbergen, 2003).

Zorg ervoor dat de (beide) ouders betrokken blijven. Communiceer met moeder zonder de autoriteit van vader aan te tasten.

Vraag na welke andere familieleden belangrijk zijn voor het proces van acceptatie en behandeling, en betrek die bij de behandeling.

-
- Houdt rekening met verschillen in taalbeheersing tussen ouders en kind.
 - Blijf alert, ook bij schijnbare instemming en vraag na of de ouders het eens zijn met diagnose en voorgestelde behandeling.
 - Vraag na of er nog meer deskundigen (bijvoorbeeld in het land van herkomst) geconsulteerd worden en werk met deze wetenschap.
 - Houd rekening met cultuurverschillen in expressie, communicatie, contactlegging en omgang met autoriteit.
 - Bespreek het voortraject en sta stil bij misverstanden, onbegrip en frustraties die zich hebben voorgedaan.
 - Geef praktische informatie, en een eenvoudige en duidelijke uitleg met handvaten die specifiek op het kind gericht zijn (maatwerk). Hierbij gaat het met name om de vragen: wat betekent autisme en wat heb ik als ouder nodig om mijn kind te helpen?

Meer tijd en middelen

- ☐ Verdiep je in de achtergrond van de cliënten en streef naar meer culturele diversiteit in het team.
- ☐ Realiseer je dat het overbruggen van culturele verschillen tussen cliënt en hulpverlener tijd kost, en dat te snel gaan het behandelresultaat negatief kan beïnvloeden.
- ☐ Schakel bij taalproblemen een tolk in. Ook wanneer de ouders de Nederlandse taal redelijk beheersen, kan het zijn dat zij sommige begrippen niet kennen en niet naar de betekenis daarvan durven te vragen.
- ☐ Doe (eventueel) in cruciale fasen van het diagnostiek- en behandelingstraject een beroep op een collega die de taal en de cultuur kent.
- ☐ Probeer door middel van uitleg en psycho-educatie het taboe op autisme te doorbreken.
- ☐ Pas de psycho-educatie aan. Breng ouders met gelijke cultuur samen. Ontwikkel materiaal dat de kennis vergroot.
- ☐ Investeer tijd in het uitleggen wat de westerse visie op autisme is.
- ☐ Neem bij de anamnese de tijd om vertrouwen te winnen, zodat de ouders hun schaamte over het gedrag van hun kind, en de oplossingen die zij hebben gekozen, kunnen overwinnen.
- ☐ Zorg voor voldoende informatiemateriaal over autisme spectrum stoornissen in de eigen taal.

Een aantal van de richtlijnen geldt ook voor de hulpverlening van allochtone kinderen met andere psychische stoornissen dan autisme.

© maart 2017 LEO KANNERHUIS NEDERLAND

Auteur: Boon, A.

Uitgegeven door:
LEO KANNERHUIS NEDERLAND
Houtsnipaan 1
Postbus 96
6865 ZH DOORWERTH
Tel 026 33 97 477
Email info@leokannerhuisnederland.nl
URL www.leokannerhuisnederland.nl

Totstandkoming:
Toolkit is gebaseerd op het volgende artikel:

Albert Boon, Melissa van Dorp, Ingrid van Balkom, Jan-Pieter Teunisse, Matt van der Reijden, Jacqueline Bailly (2017) Allochtone kinderen met autisme spectrum stoornissen: bereik, diagnostiek en behandeling. *Wetenschappelijk Tijdschrift Autisme 1*

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Leo Kannerhuis Nederland.

ISBN/EAN 978-90-824921-1-8
NUR 895

Leo Kannerhuis Nederland is een samenwerkingsverband van zeven GGZ-instellingen en één RIBW, geografisch verspreid over Nederland. Leo Kannerhuis Nederland biedt cliënten met een autisme-spectrumstoornis gespecialiseerde en kwalitatief hoogstaande behandeling en begeleiding. Binnen het netwerk is een grote rol weggelegd voor het delen van kennis en expertise en doorontwikkeling van specialistische autismebehandeling door middel van onderzoek en innovatie.